

Na osnovu člana 79. stav 1. tačka 5. Ustavnog zakona i člana 30. stav 2. Uredbe o organizaciji i radu Saveznog izvršnog veća ("Službeni list FNRJ", br. 20/58), Savezno izvršno veće donosi

Uredbu o ratifikaciji konvencije o građanskom postupku

Uredba je objavljena u "Službenom listu FNRJ - Međunarodni ugovori", br. 6/62 od 23.6.1962. godine.

Član 1.

Ratifikuje se Konvencija o građanskom postupku, zaključena 1. marta 1954. godine u Hagu, koja u originalu na francuskom i u prevodu na srpskohrvatskom jeziku glasi:

KONVENCIJA O GRAĐANSKOM POSTUPKU

Države potpisnice ove konvencije, želeći da u Konvenciji od 17. jula 1905. godine, koja se odnosi na građanski postupak, unesu ispravke na temelju iskustava, rešile su radi toga, da zaključe novu konvenciju i ugovorile sledeće odredbe:

I. Dostavljanje sudskih i vansudskih akata

Član 1.

U građanskim ili trgovačkim stvarima, dostavljanje pismena namenjenih licima koja se nalaze u inostranstvu, vršiče se u državama ugovornicama na zahtev konzula države molilje upućen vlasti koju će naznačiti zamoljena država. Zahtev u kome je naznačena vlast od koje potiče dostavljeni akt, ime i svojstvo stranaka, adresa primaoca, priroda akta o kome se radi, mora biti sastavljen na jeziku zamoljene vlasti. Ta vlast će poslati konzulu akt, kojim dokazuje dostavljanje ili navodi činjenicu koja ga je sprečila.

Sve teškoće, koje bi nastale prilikom konzulovog zahteva biće uređene diplomatskim putem.

Svaka država ugovornica može izjaviti saopštenjem upućenim ostalim državama ugovornicama, da očekuje, da joj zahtev o dostavljanju koje se ima izvršiti na njenoj teritoriji, a koji sadrži napomene naznačene u prvom stavu, bude upućen diplomatskim putem.

Prednje odredbe se ne protive tome, da se dve države ugovornice sporazumeju i prihvate direktno opštenje između svojih odnosnih vlasti.

+ Sudska praksa

Član 2.

Dostavljanje pismena će se vršiti staranjem nadležne vlasti, prema zakonima zamoljene države. Ta vlast, osim slučaja predviđenog u članu 3, moći će se ograničiti da dostavljanje izvrši predajom akta primaocu, koji ga prima dobrovoljno.

Član 3.

Zahtev će biti praćen aktom za dostavu u dva primerka.

Ako je pismeno koje se ima dostaviti sastavljeno bilo na jeziku zamoljene vlasti, bilo na jeziku dogovorenog između dve zainteresovane države, ili ako je praćeno prevodom na jednom od tih jezika, zamoljena vlast će, u slučaju da joj je izražena takva želja u zahtevu, izvršiti dostavljanje pismena onako kako je njenim unutrašnjim zakonodavstvom propisano izvršenje sličnih dostavljanja ili u naročitoj formi, pod

uslovom da ona nije protivna tom zakonodavstvu. Ako slična želja nije izražena, zamoljena vlast će nastojati najpre da predaju izvrši prema odredbama člana 2.

Izuzev suprotnog sporazuma, prevod, predviđen prednjim stavom, overiče diplomatski ili konzularni predstavnik države molilje ili zakleti prevodilac zamoljene države.

Član 4.

Izvršenje dostavljanja predviđeno članovima 1, 2 i 3, moći će se odbiti samo onda ako država, na čijoj bi se teritoriji ono imalo izvršiti, nalazi da je takve prirode da pogađa njen suverenitet ili njenu sigurnost.

Član 5.

Izvršenje dostavljanja će se dokazivati potvrdom prijema datiranom i overenom od strane primaoca, ili potvrdom vlasti zamoljene države, kojom se konstatuje činjenica, način i datum saopštenja.

Potvrda prijema ili potvrda vlasti mora se nalaziti na jednom od primeraka akata ili mu mora biti priložena.

Član 6.

Odredbe prednjih članova ne protive se:

1) mogućnosti upućivanja akata poštom, direktno zainteresovanim licima koja se nalaze u inostranstvu;

2) mogućnosti za zainteresovana lica da daju da se dostavljanje vrši direktno staranjem izvršitelja ili nadležnih službenika zemlje opredeljenja;

3) mogućnosti za svaku državu, da daje da se dostavljanje pismena licima u inostranstvu vrši direktno staranjem njenih diplomatskih ili konzularnih predstavnika.

U svakom od ovih slučajeva predviđena mogućnost postoji samo ako to dopuštaju konvencije sklopljene između zainteresovanih država ili ako se, u nedostatku konvencija, tome ne protivi država na čijoj teritoriji treba da se izvrši dostavljanje. Ta država se tome neće moći protiviti, kada u slučajevima iz stava 1 pod 3 akt treba da se saopšti bez prinude, državljaninu države molilje.

Član 7.

Dostavljanje pismena neće moći dati povoda za naknadu takse ili troškova ma kakve prirode ona bila.

Međutim, ako nije suprotno ugovoreno, zamoljena država imaće pravo da traži naknadu troškova nastalih intervencijom izvršitelja ili primenom neke naročite forme iz člana

3.

+ **Sudska praksa**

II. Zamolnica

Član 8.

U građanskim ili trgovačkim stvarima, sudska vlast države ugovornice moći će se, saglasno odredbama ovog zakonodavstva, obraćati zamolnicom nadležnoj vlasti druge države ugovornice i zatražiti od nje, da u svom delokrugu izvrši bilo akt isleđenja, bilo druge sudske akte.

Član 9.

Zamolnice će dostavljati konzul države molilje onoj vlasti koju naznači zamoljena država. Ta vlast će poslati konzulu akt kojim se konstatuje postupanje po zamolnici, ili se u njemu naznačuje činjenica koja je to postupanje sprečila.

Sve teškoće koje bi nastale prilikom tog dostavljanja biće uređene diplomatskim putem.

Svaka država ugovornica može izjaviti, saopštenjem upućenim ostalim državama ugovornicama, da očekuje da joj se zamolnice koje treba da se izvrše na njenoj teritoriji, dostave diplomatskim putem.

Prednje odredbe se ne protive tome da se dve države ugovornice sporazumeju da dopuste direktno upućivanje zamolnica između svojih odnosnih vlasti.

Član 10.

Ako ne postoji suprotan sporazum, zamolnica mora biti sastavljena bilo na jeziku zamoljene vlasti, bilo na jeziku ugovorenom između dve zainteresovane države, ili mora da je prati prevod na jednom od tih jezika, overen od diplomatskog ili konzularnog predstavnika države molilje, ili zakletog prevodioca zamoljene države.

Član 11.

Sudska vlast, kojoj je upućena zamolnica, biće dužna da joj udovolji, upotrebljavajući ista sredstva prinude kao i za izvršenje neke zamolnice vlasti zamoljene države ili zahteva postavljenog u tom cilju od zainteresovane strane. Upotreba tih sredstava prinude nije potrebna ako se sporne strane pojave pred sudom.

Vlast koja podnosi zamolnicu biće obaveštena, ako to traži, o danu i o mestu gde će se pristupiti izvršenju tražene mere, kako bi zainteresovana strana mogla tome prisustvovati.

Izvršenje zamolnice moći će se odbiti samo:

- 1) ako nije utvrđena autentičnost dokumenata;
- 2) ako izvršenje takve zamolnice u zamoljenoj državi ne spada u delokrug rada sudske vlasti;
- 3) ako država, na čijoj bi se teritoriji izvršenje moralo obaviti, smatra da je ono takve prirode da pogađa njen suverenitet ili njenu sigurnost.

Član 12.

U slučaju nenadležnosti zamoljene vlasti, zamolnica će se dostaviti službeno nadležnoj sudskoj vlasti iste države, prema utvrđenim propisima njenog zakonodavstva.

Član 13.

U svim slučajevima gde zamolnici nije udovoljeno od strane zamoljene vlasti, ova će o tome bez odlaganja obavestiti vlast koja je podnela zamolnicu, navodeći, u slučaju iz člana 11, razloge zbog kojih je izvršenje po toj zamolnici odbiveno i, u slučaju iz člana 12, vlast kojoj je ta zamolnica dostavljena.

Član 14.

Sudska vlast koja pristupa izvršenju zamolnice primeniće, u pogledu forme postupanja, zakone svoje zemlje.

Međutim, biće dopušteno, na traženje vlasti koja je podnela zamolnicu, da se postupa na poseban način, pod uslovom da taj način nije u suprotnosti sa zakonodavstvom zamoljene države.

Član 15.

Oredbe prethodnih članova ne isključuju mogućnost za svaku državu, da izvrši direktno preko svojih diplomatskih ili konzularnih predstavnika, zamolnice, ako to dopuštaju konvencije sklopljene između zainteresovanih država ili ako se tome ne protivi država na čijoj teritoriji se postupa po zamolnici.

Član 16.

Postupanje po zamolnicama neće biti predmet naplaćivanja taksa ili troškova bilo kakve prirode.

Međutim, ako ne postoji suprotan sporazum, zamoljena država imaće pravo da traži od države koja podnosi zamolnicu, naknadu za plaćanje odštete svedocima ili veštacima, kao i izdatke nastale intervencijom izvršitelja, koja je bila potrebna, jer se svedoci nisu pojavljivali dobrovoljno, ili troškove koji potiču od eventualne primene člana 14 stav 2.

III Kaucija iudicatum solvi

Član 17.

Državljanima jedne od država ugovornica, koji imaju svoj domicil u jednoj od tih država, a koji se pojave kao tužioci ili kao intervenijenti pred sudovima neke druge od tih država, nikakva kaucija ni deponovanje, ma pod kojim nazivom to bilo, ne može se nametnuti, bilo stoga što su stranci, bilo usled toga što nemaju domicila ili mesta prebivanja u toj zemlji.

Isto pravilo će se primeniti na plaćanje koje bi se tražilo od tužilaca ili intervenijenata radi obezbeđenja sudskih troškova.

Konvencije, kojima su države ugovornice bile ugovorile za svoje državljane oslobođenje od kaucije "iudicatum solvi" ili od uplate sudskih troškova bez uslova u pogledu domicila, primenjivaće se i dalje.

+ Sudska praksa

Član 18.

Osude na plaćanje parničnih troškova i izdataka, izrečene u jednoj od država ugovornica protiv tužioca ili intervenijenta, koji su oslobođeni od kaucije, deponovanja ili plaćanja, bilo na osnovu člana 17 st. 1 i 2, bilo na osnovu zakona države u kojoj je postupak pokrenut, biće, na zahtev postavljen diplomatskim putem, besplatno oglašene za izvršne, od strane nadležne vlasti u svakoj od država ugovornica.

Isto pravilo se primenjuje na sudske odluke, kojima je iznos parničnih troškova utvrđen docnije.

Prednje odredbe se ne protive tome da se dve države ugovornice sporazumeju i dopuste da zahtev za klauzulu izvršnosti može postaviti i direktno zainteresovana strana.

Član 19.

Odluke, koje se odnose na troškove i izdatke, oglašavaće se izvršnim bez saslušavanja stranaka, ali s tim da osuđena strana može naknadno izjaviti žalbu, prema zakonima zemlje u kojoj se zahteva izvršenje.

Vlast, nadležna da rešava po zahtevu za stavljanje klauzule izvršnosti, ograničiće se na ispitivanje:

1) da li, prema zakonu zemlje gde je presuda izrečena, prepis odluke sadrži potrebne uslove za njenu autentičnost;

2) da li je, prema istom zakonu, odluka postala izvršna;

3) da li je dispozitiv odluke sastavljen bilo na jeziku zamoljene vlasti bilo na jeziku ugovorenom između dve zainteresovane države, ili da li je proračun prevodom sačinjenim na jednom od tih jezika i, ako ne postoji suprotan sporazum, overenim od strane diplomatskog ili konzularnog predstavnika države molilje ili zakletog prevodioca zamoljene države.

Da bi bilo udovoljeno uslovima propisanim stavom 2 pod 1 i 2, biće dovoljna izjava nadležne vlasti države koja podnosi zamolnicu, kojom se utvrđuje da je odluka postala izvršna, ili podnošenjem uredno overenih dokumenata, iz kojih je moguće ustanoviti da je odluka postala izvršna. Nadležnost vlasti, pomenute napred, biće potvrđena, ako ne postoji suprotan sporazum, od strane najvišeg funkcionera pravosuđa u državi molilji. Izjava i potvrda o kojima je reč, treba da su sastavljene ili prevedene prema pravilu sadržanom u stavu 2 pod 3.

Vlast nadležna da rešava po zahtevu za sastavljanje klauzule izvršnosti, odrediće, pod uslovom da to stranka istovremeno traži, iznos troškova potvrde, prevoda i overe, o kojima govori stav 2 pod 3. Ovi troškovi smatraće se parničnim troškovima i izdacima.

IV. Besplatna sudska pomoć

Član 20.

U građanskim i trgovačkim predmetima, državljanima svake od država ugovornica, biće pružena besplatna sudska pomoć kao i samim domorocima, saobrazno zakonima države u kojoj se traži besplatna sudska pomoć.

U državama gde postoji sudska pomoć za administrativne predmete, odredbe propisane u prednjem stavu, primenjivaće se i na predmete koji se nalaze pred sudovima nadležnim za tu materiju.

Član 21.

U svim slučajevima, uverenje ili izjavu o siromaštvu treba da izdaju ili primaju vlasti mesta uobičajenog boravišta inostranca, a u nedostatku tih, vlasti njegovog stvarnog mesta stanovanja. U slučaju da ove poslednje vlasti ne bi pripadale jednoj od država ugovornica i ne bi primale ni izdavale uverenja ni izjave takve prirode, biće dovoljno uverenje ili izjava, izdata ili primljena od diplomatskog ili konzularnog predstavnika one zemlje kojoj taj inostranac pripada.

Ako molilac ne stanuje u zemlji gde je postavljen zahtev, uverenje ili izjavu o siromaštvu overiće besplatno diplomatski ili konzularni predstavnik zemlje u kojoj dokumenat treba da se podnese.

Član 22.

Vlast nadležna da izda uverenje ili da primi izjavu o siromaštvu, moći će da se obavesti o imovnom stanju molioaca kod vlasti ostalih država ugovornica.

Vlast, određena da rešava o zahtevu za besplatnu sudsku pomoć, zadržava, u granicama svoje nadležnosti, pravo da kontroliše uverenja, izjave i obaveštenja, koja joj se daju i da, u cilju dovoljnog razjašnjenja, traži da joj se daju i dopunske informacije.

Član 23.

Kada se siromašno lice nalazi u zemlji gde ne može da traži besplatnu sudsku pomoć, njegovu molbu za dobivanje sudske pomoći, praćenu uverenjima i izjavama o siromaštvu, a ponekad i drugim dokaznim sredstvima korisnim za ispitivanje molbe, moći će konzul njegove zemlje predati vlasti nadležnoj za rešavanje iste ili vlasti koju označi država gde molba treba da se ispita.

Odredbe koje sadrži član 9 stavovi 2, 3 i 4 i članovi 10 i 12, koji se odnose na zamolnice, mogu se primenjivati i na dostavljanje molbi sa priložima za dobivanje besplatne sudske pomoći.

Član 24.

Ako je uživanje sudske pomoći odobreno građaninu jedne od država ugovornica, dostavljanje pismena u bilo kom obliku u vezi sa njegovim sporom, koja bi trebalo učiniti u nekoj drugoj od tih država, neće biti predmet nikakve naknade troškova od strane države molilje zamoljenoj državi.

Isto tako će se postupiti i sa zamolnicama, sa izuzetkom naknada plaćenih veštacima.

V. Besplatno davanje izvoda iz akata o građanskom stanju

Član 25.

Siromašni državljani jedne od država ugovornica, moći će, pod istim uslovima kao i domoroci, dobiti besplatno izvod iz akata o građanskom stanju. Isprave koje su im potrebne za ženidbu overiće, bez troškova, diplomatski ili konzularni predstavnici država ugovornica.

VI. Lišavanje slobode

Član 26.

Lišavanje slobode, bilo kao sredstvo izvršenja, ili prosto kao mera predohrane, neće se, u građanskim i trgovačkim stvarima, moći primeniti na strance, državljane jedne od država ugovornica, u slučajevima kada se takva mera ne bi mogla primeniti na domoroce. Činjenica, na koju se može pozivati državljani nastanjen u zemlji, da bi se oslobodio od pritvora, treba da deluje i u korist državljanina države ugovornice, iako je ta činjenica nastala u inostranstvu.

VII. Završne odredbe

Član 27.

Ova konvencija daje se na potpis državama predstavljenim na sedmom zasjedanju Konferencije za međunarodno privatno pravo.

Ona će se ratifikovati i ratifikacioni instrumenti biće deponovani kod Ministarstva inostranih poslova Holandije.

O svakom deponovanju ratifikacionog instrumenta biće sačinjen zapisnik, čiji će se overen prepis dostaviti diplomatskim putem svakoj od država potpisnica.

Član 28.

Ova konvencija stupa na snagu šezdeseti dan od deponovanja četvrtog ratifikacionog instrumenta, predviđenog članom 27, stav 2.

Za svaku državu potpisnicu, koja je docnije ratifikuje, konvencija stupa na snagu šezdeseti dan od dana deponovanja njenog ratifikacionog instrumenta.

Član 29.

Ova konvencija će zameniti, u odnosima između država, koje je budu ratifikovale, Konvenciju o građanskom postupku, potpisanu u Hagu 17. jula 1905. godine.

Član 30.

Ova konvencija primenjuje se punovažno na matičnim teritorijama država ugovornica.

Ako neka država ugovornica želi da ova konvencija bude na snazi na svim ostalim teritorijama ili na onim za čije međunarodne odnose se ona stara, notifikovaće svoju nameru u tom smislu, aktom koji će predati Ministarstvu inostranih poslova Holandije. Ono će, pak, diplomatskim putem dostaviti po jedan overen prepis svakoj od država ugovornica.

Konvencija će stupiti na snagu u odnosima između onih država, koje ne stave prigovor u roku od šest meseci od ovog saopštenja i za teritoriju, ili teritorije, o čijim se međunarodnim odnosima stara dotična država i za koju, odnosno za koje, bude data notifikacija.

Član 31.

Svaka država, koja nije predstavljena na sedmom zasedanju Konferencije, može pristupiti ovoj konvenciji, ukoliko se tome, u roku od šest meseci od tog saopštenja, ne usprotivi jedna ili više država, koje su ovu konvenciju ratifikovale. Pristupanje će se vršiti na način predviđen članom 27 stav 2.

Razume se da će pristupanja biti mogućna tek po stupanju na snagu ove konvencije na osnovu člana 28 stav 1.

Član 32.

Svaka država ugovornica, potpisujući ili ratifikujući ovu konvenciju, ili pristupajući joj, može staviti rezervu u pogledu ograničenja primene člana 17 na građane država ugovornica, koji imaju uobičajeno boravište na njenoj teritoriji.

Država, koja bude koristila mogućnost predviđenu prednjim stavom, moći će tražiti od drugih država ugovornica primenu člana 17 samo u korist svojih građana sa uobičajenim boravištem na teritoriji države ugovornice pred čijim sudovima se oni pojavljuju kao podnosioci zahteva ili intervenijenti.

Član 33.

Rok trajanja ove konvencije je pet godina od dana naznačenog u članu 28 stav 1 ove konvencije.

Ovaj rok će početi da teče od tog dana i za države koje je budu ratifikovale ili joj budu pristupile docnije.

Konvencija će se obnavljati prećutno na petogodišnje periode, izuzevši otkaz. Otkaz mora biti notifikovan, najmanje šest meseci pre isticanja roka, Ministarstvu inostranih poslova Holandije, koje će o tome obavestiti sve države ugovornice.

Otkaz može da se ograniči na teritorije ili na izvesne od teritorija označenih u notifikaciji, izvršenoj prema članu 30 stav 2.

Otkaz će imati dejstvo samo u pogledu one države koja ga bude notifikovala. Konvencija će ostati na snazi za druge države ugovornice.

U potvrdu prednjeg, potpisani, uredno ovlašćeni od svojih vlada, potpisali su ovu konvenciju.

Rađeno u Hagu, 1. marta 1954. godine, u jednom primerku, koji će biti deponovan u arhivama Vlade Holandije i čiji će jedan overeni prepis biti dostavljen, diplomatskim putem, svakoj od država predstavljenoj na VII zasedanju Haške konvencije za međunarodno privatno pravo.

Za Austriju: Eric Filz, s.r.

1. III 1954.

Za Belgiju: E. Graeffe, s.r.

1. III 1954.

Za Italiju: C. Caruso, s.r.

1. III 1954.

Za Holandiju: J. W. Beyen, s.r.

1. III 1954.

J. Luns, s.r.

1. III 1954.

Član 2.

Ova uredba stupa na snagu osmog dana po objavljivanju u "Službenom listu FNRJ".

Savezno izvršno veće

R. s. br. 201

31. oktobra 1961. godine

Beograd

Predsednik Republike,
Josip Broz Tito, s.r.